

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งโลกของการสื่อสารอย่างไร้พรมแดน ส่งผลให้ผู้คนส่วนใหญ่มุ่งสนใจในความเจริญทางด้านวัตถุ และเห็นความสำคัญของวัตถุ ยิ่งกว่าด้านจิตใจ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมเจตคติ รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด และการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้คนไทยต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคม แต่เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการที่ไม่สามารถปรับตัว เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วนี้ได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการศึกษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตโดยตรง ทั้งในด้านจิตใจและชีวิต ความเป็นอยู่ จึงส่งผลให้สังคมไทยบางส่วนขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เกิดความเห็นแก่ตัว การเอารอดเอาเปรียบ ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งไปสู่การที่สภาพสังคมเกิดความเสื่อม ทางจริยธรรมดังที่ได้พบเห็นทางสื่อต่างๆ มากมาย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2554, น. 27-28) ด้วยเหตุนี้ประเทศไทย จึงต้องการพลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรม และคุณธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้เป็นสังคม และประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริงตามหลักการทางประชาธิปไตย ฉะนั้น การศึกษาจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด พฤติกรรม คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมของบุคคล ให้แก่สังคมและบ้านเมือง การให้ การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนและประชากรของประเทศ จะช่วยส่งเสริมให้สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมี พลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้สืบไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ในมาตรา 6 ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ รวมถึง ในมาตรา 7 ต้องการปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเหมาะสม เกี่ยวกับด้านการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม อุทิศกตัญญูพลอยบุตร. (2555, น. 22-24)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย ซึ่งได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวกับบริบท สภาพแวดล้อมทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีการพัฒนากระบวนการและทักษะการคิดของผู้เรียน เช่น การสรุปความคิด การแปลความ การวิเคราะห์ หลักการ และการนำไปใช้ ตลอดจนฝึกกระบวนการคิด ทักษะแก้ปัญหาตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ เช่น ความสามารถในการแสวงหาความรู้โดยการอ่าน ความสามารถในการสื่อสาร โดยการพูด การฟัง การสังเกต การเขียน การนำเสนอในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ ตารางเวลา การบันทึก รวมทั้งการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตามในการทำงานกลุ่ม และมีความตระหนักรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และศรัทธาเชื่อมั่น ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กระทรวงศึกษาธิการ, (2552, น. 1-2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหลากหลายแขนงสาขาวิชาต่างๆ ในสายสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญา และการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ และค่านิยม และสามารถเชื่อมโยงในการเรียนวิชาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 23) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้จากสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อทักษะและการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดกับภูมิลำเนา แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในท้องถิ่น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่งผลต่อการรับรู้ถึงปัญหา และแนวทางการแก้ไขที่ถูกต้องต่อไป

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มาเป็นเวลานาน พบว่านักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา เนื่องจากคิดว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ต้องฟังครูบรรยายเป็นส่วนมาก และอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ ครูขาดสื่อการเรียนรู้ที่จูงใจให้อยากรู้ อยากเรียน รวมทั้งทำเลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย อยู่ใกล้ชายแดนลาวมีแม่น้ำโขงเส้นกั้นพรมแดน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยใหญ่ จีนฮ่อ คนเมือง ล้านนา สภาพเศรษฐกิจผู้ปกครองมีอาชีพทำนา ทำไร่ข้าวโพด ทำสวนยาง ลำไยและรับจ้างทั่วไป

บางครั้งครว้ด้วยโอกาส นักเรียนเป็นเด็กกำพร้าอาศัยอยู่กับญาติและผู้ปกครองไม่มีเวลาเอาใจใส่ บุตรหลานได้เต็มที่ จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่ไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร จากครอบครัวที่ยากจน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่พึงพอใจและต่ำกว่าเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านแก่นวิทยา ในปีการศึกษา 2557 ถึงปีการศึกษา 2558 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2557-2558 จำแนกตามสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย/ ปีการศึกษา		เป้าหมาย ของโรงเรียน
	2557	2558	
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	75.75	77.50	80
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม	69.20	74.55	80
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์	77.40	78.50	80
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	74.65	78.50	80
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์	76.55	79.15	80
ค่าเฉลี่ย	74.71	77.64	80

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ. รายงานการวัดผลประเมินผล โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา พ.ศ. 2557-2558, เอกสารอัดสำเนา.

จากตารางที่ 1 พบว่า สาระการเรียนรู้ที่ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ใน 2 ปีการศึกษาย้อนหลัง พบว่า ได้ค่าเฉลี่ย 74.71 และ 77.64 ตามลำดับ และทุกสาระการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าสาระอื่นๆ ได้ค่าเฉลี่ย 69.20 และ 74.55 ตามลำดับ ดังนั้น สาระการเรียนรู้ที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้

และประสบการณ์ ได้รับการขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ ครูยุคใหม่ ตามยุคแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์ เพื่อจะได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามบทบาทหน้าที่ในวิถีชีวิตประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมต่อสังคม อย่างมีเหตุผล

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ พยายามเสาะแสวงหาแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาเปรียบเทียบกับวิธีสอนโดย การใช้หนังสือเรียนตามปกติ ตามที่สืบค้น พบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมซึ่งจัดเป็นสื่อการเรียนการสอน ประเภทหนึ่งที่นักเรียนให้ความสนใจ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่ง บันลือ พลฤกษ์วัน (2549, น. 58) มณฑา ศรีวิชัย (2556, น. 18-19) และสมพร จารุณี (2549, น. 5-8) ได้กล่าวว่า มีประโยชน์ในการส่งเสริมความรู้ สติปัญญา เจตคติ ทักษะกระบวนการอ่าน และการค้นคว้า สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุพรรณ สุตะวงศ์ (2550, น. 82-83) ได้ทำการวิจัยด้านประสิทธิภาพ ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาสพ) อำเภอเชียงแสน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า เอกสารประกอบการเรียน ที่ได้สร้างขึ้นและนำไปใช้มีประสิทธิภาพ 87.72/82.25 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนในระดับมากที่สุด และหลุย บัญประดับ (2552, น. 91-93) ได้ทำการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน เรื่องสิ่งแวดล้อมเมืองฝาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่คะ อำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการเรียนเรื่องนี้ นักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงได้จัดสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม และเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ท้องถิ่นและตระหนักใน คุณค่าด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของตน จะได้ช่วยกันอนุรักษ์ จรรโลงไว้ในสิ่งที่ตั้งงามให้คงอยู่สืบไป และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และ รักที่จะแสวงหาความรู้ อยู่เสมอจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นการเพิ่มพูนความรู้และส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ในระดับคุณภาพดีขึ้นโดยภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับหลังการใช้หนังสือเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ด้านนักเรียน

1. จากผลการวิจัยค้นพบว่านวัตกรรมประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพ จึงเหมาะสำหรับเป็นสื่อการเรียนรู้ที่จะจูงใจให้นักเรียนสนใจ โดยศึกษาด้วยตนเองทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน หรือในยามว่าง
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สูงขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนด จึงเป็นประโยชน์มากที่จะใช้นวัตกรรมชนิดนี้ในชั่วโมงเรียนของสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนโดยการแสวงหาความรู้จากการอ่าน ซึ่งจะ เป็นนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนนำไปสู่การเรียนวิชาอื่นได้ดียิ่งขึ้น

ด้านครู

1. ครูผู้สอนได้สื่อการเรียนรู้ประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติม ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้สอนในชั่วโมงเรียนได้เป็นอย่างดี
2. ครูผู้สอนใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระการเรียนรู้ที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้

3. ครูผู้สอนมีสื่อต้นแบบประเภทหนังสืออ่านเพิ่มเติม ไปเป็นแนวทางในการผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ซึ่งน่าสนใจกว่าการเรียนจากหนังสือเรียน แบบเรียนที่ใช้เป็นประจำ ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างกว้างขวาง

สมมติฐานของการวิจัย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนการทดสอบสูงกว่าคะแนนทดสอบของนักเรียนหลังการใช้หนังสือเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา จังหวัดเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 18 คน กำหนดให้เป็นกลุ่มเป้าหมาย

1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเกียง จังหวัดเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียนจำนวน 18 คน กำหนดให้เป็นกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากโรงเรียนบ้านแก่นวิทยา จังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพียงห้องเดียวผู้วิจัยจึงเลือกนักเรียนโรงเรียนบ้านเกียงเป็นกลุ่มควบคุม โดยมีบริบทของโรงเรียนคล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่มีบริบทการจัดการเรียนรู้ที่คลาสิก นักเรียนออกเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อน เช่นเดียวกันมีสภาพแวดล้อมติดชายแดนฝั่งแม่น้ำโขงของประเทศลาวและไทย สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น อาชีพเหมือนกันคือ การทำไร่ ทำนา ไร่จ้างและเป็น

ชาติพันธุ์ไทยใหญ่ จีนฮ่อและชนล้านนา และมีจำนวนนักเรียนเท่ากัน คือ กลุ่มเป้าหมาย 18 คน กลุ่มควบคุม 18 คน เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างกันประมาณ 5 กิโลเมตร

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และการใช้หนังสือเรียน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และการใช้หนังสือเรียน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหา จากสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบ่งเนื้อหาเป็น 13 เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ 1 สถานภาพ บทบาท สิทธิและเสรีภาพ
- เล่มที่ 2 หน้าที่ของพลเมืองดี
- เล่มที่ 3 สิทธิของเด็กไทย
- เล่มที่ 4 ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เล่มที่ 5 วิถีชีวิตตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง
- เล่มที่ 6 คุณค่าวัฒนธรรมไทย
- เล่มที่ 7 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย
- เล่มที่ 8 การปกครองส่วนท้องถิ่นและบทบาทหน้าที่ผู้บริหาร
- เล่มที่ 9 เทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ 10 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ 11 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ
- เล่มที่ 12 ประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านแก่นวิทยา
- เล่มที่ 13 คนดีศรีเชียงราย

2.2 ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย จำนวน 13 เล่ม

2.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากการเรียน โดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย จำนวน 13 เล่ม ของกลุ่มเป้าหมายและ การใช้หนังสือเรียนของกลุ่มควบคุม

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดี ในวิถีสังคมไทย จำนวน 13 เล่ม

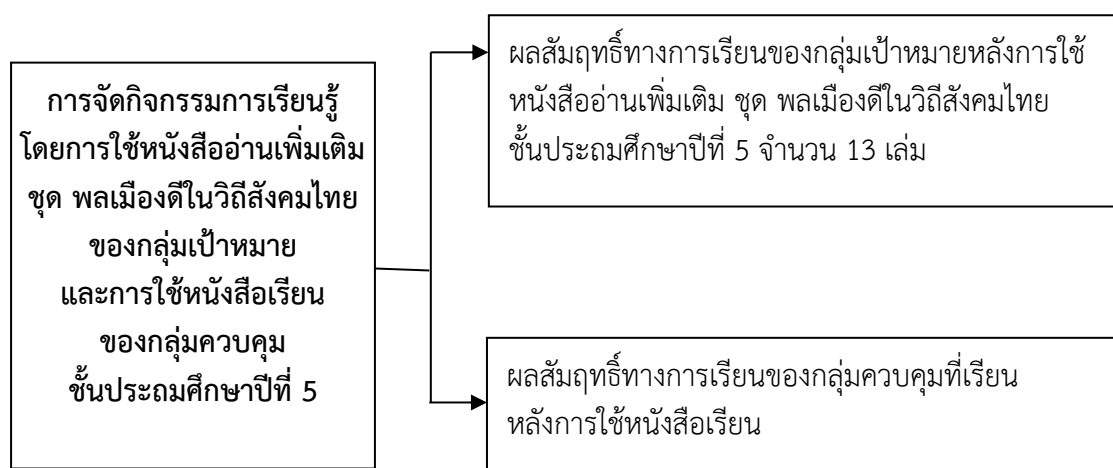
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ศึกษาในเวลา เรียนปกติ ระยะเวลาในการวิจัยทั้งสิ้น 20 ชั่วโมง ในเดือน พฤษภาคม 2559 ถึง เดือน กันยายน 2559

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมของกลุ่มเป้าหมาย และ การใช้หนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมของกลุ่มควบคุม โดยมีแผนภูมิ กรอบแนวคิดดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็น กลุ่มเป้าหมาย และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเกี๋ยง จังหวัดเชียงราย เป็นกลุ่มควบคุม

นียมศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด **พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย** หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์เป็นรูปเล่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดีในวิถีสังคมไทย เพื่อให้นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแก่นวิทยา จังหวัดเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารที่ 2 หน้าที่ พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 13 เล่ม

- เล่มที่ 1 สถานภาพ บทบาท สิทธิและเสรีภาพ
- เล่มที่ 2 หน้าที่ของพลเมืองดี
- เล่มที่ 3 สิทธิของเด็กไทย
- เล่มที่ 4 ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เล่มที่ 5 วิถีชีวิตตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง
- เล่มที่ 6 คุณค่าวัฒนธรรมไทย
- เล่มที่ 7 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย
- เล่มที่ 8 การปกครองส่วนท้องถิ่นและบทบาทหน้าที่ผู้บริหาร
- เล่มที่ 9 เทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ 10 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
- เล่มที่ 11 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ
- เล่มที่ 12 ประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านแก่นวิทยา
- เล่มที่ 13 คนดีศรีเชียงราย

2. **ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย** หมายถึง คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประเมิน จากกระบวนการเรียน (E_1) ต่อผลลัพธ์ (E_2) โดยกำหนดเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการทำแบบฝึกหัด แต่ละเล่มระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย คิดเป็นร้อยละ 80

3. **แผนการจัดการเรียนรู้** หมายถึง เอกสารที่แสดงรายละเอียดขั้นตอนของการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย โดยใช้ควบคู่กับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย จำนวน 13 เล่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มเป้าหมาย และการใช้หนังสือเรียน สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตใน

สังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในกลุ่มควบคุม จำนวน 15 แผนการจัดการเรียนรู้เท่ากัน ใช้สอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 20 ชั่วโมง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มควบคุม ทำได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย และใช้หนังสือเรียน สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามลำดับ

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด พลเมืองดีในวิถีสังคมไทย จำนวน 13 เล่ม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยศึกษาจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อรายการ